

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. №

164/51

Дата

13.04.2021

СТАНОВИЩЕ

НА ИНСТИТУТА ЗА МОДЕРНА ПОЛИТИКА ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 4/2021

С Определение от 9 март 2021 г. Конституционният съд е отправил покана до Института за модерна политика за представяне на становище по предмета на конституционно дело № 4 от 2021 г., образувано по искане на президента на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2, чл. 411а, ал. 4 относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) (обн., ДВ, бр. 86 от 28.10.2005 г., посл. изм., ДВ, бр. 20 от 09.03.2021 г.) и на чл. 136, ал. 11 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) (обн., ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 16 от 23.02.2021 г.).

Като изразяваме благодарност към Конституционния съд за предоставената ни възможност, представяме на вниманието на уважаемите конституционни съдии следните съображения и аргументи по предмета на к.дело № 4/2021 :

1. Оспорените от президента на Републиката разпоредби от НПК и ЗСВ, като част от уредбата на нововъведената прокурорска длъжност, придобила обществена популярност като “особен прокурор”, противоречат на принципите на правовата държава и равенството на гражданите пред закона. Това е така, защото предвиждат разследване на главния прокурор и неговите заместници по правила, които се различават от правилата за разследване на всички останали граждани – актовете на особения прокурор не подлежат на

контрол от по-горестоящ прокурор, отказите за образуване на наказателно производство се обжалват по съдебен ред.

2. Самата фигура на “особения прокурор” противоречи на чл. 126, ал. 1 от Конституцията, защото подобно структурно звено в прокуратурата няма съответстващо звено в структурата на съдилищата, която по силата на цитираната конституционна норма предопределя структурата на прокуратурата.

3. Създаването със закон на специален орган за разследване на главния прокурор накърнява конституционния статус на главния прокурор, нарушава обхвата и правомощията на прокурорските органи и установения баланс между институциите на съдебната власт. Подобни нововъведения са допустими единствено по пътя на конституционните промени, при това като се държи сметка за тълкувателното решение на Конституционния съд № 3 от 2003 г., което дефинира тези въпроси като елемент на формата на държавно управление и, следователно, като изключително правомощие на Великото народно събрание.

В заключение, намираме, че законодателните опити да се намери институционална формула, която да отговори на съображенията на ЕСПЧ по делото “Колеви срещу България”, са в голяма степен нецелесъобразни, в светлината на практиката на Конституционния съд, която отстрани всички неясноти и противоречия относно възможността на всеки прокурор да разследва главния прокурор без да бъде обект на надзора за законност и методическото ръководство, осъществявани от него (Решение на КС № 11 от 2020 г.). Общият правен принцип, че никой не може да бъде съдия на самия себе си, като проявна форма на принципа на правовата държава, е достатъчна гаранция за независимо разследване в хипотетичния (и несъстоял се в практиката досега в продължение на десетилетия след 1989 г.!), случай на извършено престъпление от страна на главния прокурор или неговите заместници. Стремещт да се “изобретяват” правни и институционални конструкции, каквито не само не съществуват в повечето демократични държави, но и противоречат основни конституционни принципи и на българските законодателни традиции и система, следва да се разглеждат по-скоро като проява на правен волунтаризъм, отколкото на осмислена законодателна политика, която защитава обществения интерес.

Смятаме, че искането на президента на Републиката е основателно и разпоредбите на чл. 46, ал. 8, чл. 194, ал. 6, чл. 213а, ал. 2, чл. 411а, ал. 4 относно думите „както и делата от компетентност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ от НПК и на чл. 136, ал. 11 от ЗСВ, са противоконституционни.

9 април 2021 г.

БОРИСЛАВ ЦЕКОВ

ДОКТОР ПО КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ИНСТИТУТА ЗА МОДЕРНА ПОЛИТИКА**